Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ
ҮНЭН

№ 151 (4787)
ПЯТНИЦА
АВГУСТЫН
3
1945 он

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

Сэн 20 мүнгэ

Загаһашадай дунда социалистическэ мүрысөө улам дэлгэрүүлжэ, загаһабариха талаар гээгдэнги байдалаа ойрын үдэртэ усадхая!

Загаһа бариха түсэбөө заатагүй дүүргэхэ

Советскэ арад болбол немецко-фашистска эзэмдэгшэдтэ эсэргүү Эсэгэ ороноо хамгаалгын агуухэ дайниие илалта түгэлдэрөөр дүүргэһэн дээрэһээ, зааханшье һанаагаа амарангүй, амгалан тайбан байгуулалтын үдэрнүүдтэ, дайн сэрэгэй үдэрнүүдтэл адляар хүдэлмэрилхэ гэжэ зоригжонхой. Өөрынгөө арюун нангин Эхэ ороной сэрэгэй ба экономическа хүсэ шадалые улам саашань, үшөө ехээр бүхэжүүлхэ зорилготойгоор ажалай үндэр бүтээсэнүүдые туйлажа, стахановецуудай зэргэдэ орохые хүсэнэд.

Манай республикын загаһанай ажаүйлэдбэриин предприятинууд дээрэ хүдэлмэрилдэг түг түмэн ажалшад болбол дайн сэрэгэй жэлнүүдтэ эсэшэ сусашагүйгөөр хүдэлмэрилжэ, Эхэ орондоо ба фронтдоо элбэг дэлбэгээр эдеэ хоолой зүйлнүүдые үгэһэн бэлэй. Мүнөөшье эдэнэрэй олонхинь загаһа бариха гүрэнэй түсэбые үдэр ерэхэ бүри үлүүлэн дүүргэжэ, манай орондо дайн сэрэгээр ушаруулагдаһан шархануудые түргэнөөр эдэгээн заларуулха хэрэгтэ ехэхэн ашагтай туһатайгаар хүдэлмэрилжэ байнад.

Гэбэшье, загаһабариха гүрэнэй түсэбые республикын олонхи загаһанай заводууд, моторно загаһанай станцинууд болон загаһанай ажалтай колхозууд тон хангалтагүйгөөр дүүргэнэ. Жэшээлхэдэ, байгша оной июлиин 15-ай мэдээгээр загаһабариха гүрэнэй түсэб арайхан гэжэ 30,1 процент дүүрээд байна. Иимэ болохолоороо, манай республикын загаһашад болбол Эхэ орондоо болон алдарта Улаан Армидаа хэдэ мянган центнер амтата эдеэ хоолой зүйл болохо загаһа үгөөгүй байна гээшэ. Энэ байдалые саашадаа нэгэшье үдэр тэсэхэ аргагүй гээшэбди.

Һаяхан ВКП(б)-гэй обкомой бюро болбол загаһабариха гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтын ябаса тухай асуудал зүбшэн хэлсээд, энэ талаар загаһашадта дайшалхы заабаринуудые үгэһэн байгаа. Тиихэ зуураа, ВКП(б)-гэй обкомой бюро болбол Байкалогосрыбтрест, олонхи загаһанай заводуудай болон моторно загаһа барилгын станцинуудай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд хадаа загаһабариха гүрэнэй түсэбые дүүргэхэ талаар оперативна хүтэлбэри бэелүүлжэ, загаһабариха хүдэлмэриие эмхитэй гуримтайгаар хэнэгүй гэжэ тэмдэглэһэн байна. Энэ тон зүбтэй заабари гээшэ. Тиимэһээ республикын загаһашад бултадаа тус шиидхэбэриһээ зүб тэбшолол хэжэ, өөһэдынгөө хүдэлмэринүүдые үндэһөөрынь шэнэдхэн табиха ёһотой.

Хойто-Байгалай ба Галуута нуурай загаһанай заводууд, тэрэшэлэн Доодо-Ангарай моторно загаһабарилгын станциин коллективүүд загаһабариха сезоной эхилһэнһээ хойшо саг үргэлжэ даалгабарита түсэбөө дүүргэнгүй, ехэхэн гээгдэнги байдалда ороод байха юм. Теэд, энэ байдалыень мэдэжэ байбашье һаа, Байкалгосрыбтрестын хүтэлбэрилэгшэд тэдэнэй хүдэлмэриие шанга шалгалтада абажа, үдэрэйнгөө болон һарынгаа даалгабаринуудые дүүргэхэ хэрэгтэнь ямаршье туһаламжа үзүүлээгүй байшоо.

Тэрээнһээ гадна, Байкалгосрыбтрест, Рыбакколхозсоюз, Байкалрыбзавод, загаһанай заводууд, моторно загаһабарилгын станцинуудай болон загаһанай ажалтай колхозуудай правленинүүдэй хүтэлбэрилэгшэд болбол олонхи загаһанай бригадануудай ба пунктнуудай бэлэдхэгдэһэн загаһая хэрзэргэ саг болзор соонь гүрэндэ тушаажа байһаниие шалгажа хинажа үзөөгүй дээрэһээнь, тэдэнэрэй олонхинь бариһан загаһая ондоо тээшэнь хуули бусаар гаргашалха гү, али бусад продуктаар андалдаха гэхэ мэтын тон хуулида харша ябадалнуудые гаргаһан баримтанууд һүүлэй үедэ элирүүлэгдэнэ. Мүн тэндэхи прокуратурын органуудай хүтэлбэрилэгшэд эдэнэртэй хатуу шанга тэмсэл хэжэ, энэ ябадалые болюулха тушаа горьтой хүдэлмэри хээгүй байһаар.

ВКП(б)-гэй Кабанскын, Хойто-Байгалай, Прибайкальска болон Байкало-Кударын айкомууд ба аймгүйсэдкомууд болбол загаһабариха гүрэнэй түсэбые тогтоогдоһон болзор соонь дүүргүүлхэ талаар өөһэдынгөө хүтэлбэриие һүүлэй үедэ тиимэ гэшэгүй һуладхахаһаа гадна, загаһабарихын тулада энэ хүдэлмэридэ эльгээгдэхэ колхозниг үүдые БМАССР-эй Совнаркомой ба ВКП(б)-гэй обкомой шиидхэбэриин ёһоор эльгээгээгүй байха юм.

Үргэн ниитэ загаһашадай дунда ниитэ-политическэ ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри дээдэ хэмжээндэ ябуулагдана гэхын аргагүй. Юундэб гэхэдэ, олонхи загаһашадай бригадуудта политическо-теоретическэ дүүрэн бэлэдхэлтэй агитаторнууд томилогдоогүй байһан зандаа. Үйлэдбэриин суглаануудые үнгэргэжэ, ханын газетэнүүд болон дайшалхы хуудаһануудые гаргажа, тэрээн дээрээ социалистическэ мүрысөөндэ түрүүлжэ ябаһан стахановецуудай баян дүй дүршэлнүүдые харуулнагүй. Тэрэшэлэн загаһашадай дунда политическэ темэгэй элидхэл болон лекцинүүд үсөөн тэды үнгэргэгдэнэ. Хэнэйшье мэдэһээр манай эндэхи загаһашадай коллективүүд өөһэд хоорондоо социалистическэ мүрысөөнэй договорнуудые баталһан байгаа. Теэд, энэ договорнуудай хэрзэргээр дүүргэгдэжэ байһан тухай шалгалта оройдоошье хэглэнэгүй гэхэдэ зааханшье үлүү юумэ болохогүй байна.

Ушар иимэһээ, республикын загаһашад болбол ВКП(б)-гэй обкомой бюрогоор загаһабарилгын түсэбые саг болзор соонь дүүргүүлхэ талаар баталагдаһан хэмжээ-ябуулгануудые ойрын үдэртэ дүүргэжэ, Эхэ орондоо элбэг дэлбэг загаһа үгэхын түлөө улам эршэмтэйгээр тэмсэхэ үүргэтэй. Республикын загаһашад хадаа үдэрэйнгөө, һарынгаа болон жэлэйнгээ түсэбые гансахан лэ дүүргэхын тулада бэшэ, харин үлүүлэн дүүргэхын тулада бүгэдөөрөө тэмсэхэ ёһотой.

Загаһашадай дунда социалистическэ мүрысөө улам дэлгэрүүлжэ, загаһабариха талаар гээгдэнги байдалаа ойрын үдэртэ усадхая!

ВКП(б)-гэй Обкомдо

БМАССР-эй олзоборилгын кооперациин системын бүхы артельнүүдтэ Иволгын аймагай „Кожевник" гэжэ олзоборилгын кооперативна артелиин хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшадай хандаһан бэшэг тухай

ВКП(б)-гэй обкомой **тогтоохонь:**

1. 1945 оной үйлэдбэриин түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ ба бүтээн гаргадаг продукциингаа шанарые һайжаруулхын түлөө социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай «Кожевник» гэжэ олзоборилгын артелиин хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон албахаагшадай коллективэй хандалга бэшэгые һа[...]ха.

2. Тус хандалга бэшэгые городууд болон аймагуудай олзоборилгын артельнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй дунда үргэнөөр зүбшэн хэлсэжэ, 1945 оной үйлэдбэриин программые дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхэ ябадалые хангаха тодорхой хэмжээ-ябуулгануудые бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхыень ВКП(б)-гэй горкомууд, райкомууд, айкомууд болон РСФСР-эй СПК-гэй дэргэдэхи олзоборилгын кооперацинуудай управлениин БМАССР-тэхи түлөөлэгшэ нүхэр Константиновые уялгалха.

Хронико

БМАССР-эй Совнарком болбол нүхэр **Н. А. Зандановые** БМАССР-эй СНК-гэй дэргэдэхи кинофикациин Управлениин начальнигай уялгаһаа түлөөлбэ.

* * *

БМАССР-эй Арадай Комиссарнарай Совет болбол Бурят-Монгол АССР-эй Совнаркомой дэргэдэхи кинофикациин Управлениин начальнигаар нүхэр Федот Андриановович **Можаровые** томилбо.

БМАССР-эй Многопромсоюзай системын „Кожевник" гэжэ олзоборилгын артелиин коллективэй хандалга бэшэг

Бурят-Монгол АССР-эй олзоборилгын кооперациин бүхы хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон албахаагшадта

Хүндэтэ нүхэдүүд!

Немецко-фашистска эзэмдэгшэдтэ эсэргүү Эсэгэ ороноо хамгаалгын агуухэ дайн илалта түгэлдэрөөр дүүрэжэ, Германи бута нэрьегдэбэ. Улаан Арми болбол гениальна полководец агуухэ Сталинай ударидалга доро өөрынгөө түүхэтэ үүргые дүүргэжэ, манай социалистическэ Эсэгэ ороной нэрэ түрэ ба бэеэ даанхай байдалые хамгаалһан ба фашистска бузар булайнуудһаа Европын болбосоролые аршалба. Манай Эхэ орон болбол агуухэ түүхэтэ илалтаараа баярлажа байна.

Советскэ арад болбол Ленин—Сталинай партиие тойрон жагсажа, тылдэ эршэтэй шангаар ажаллажа, дайсаниие бута нэрьехэдэнь Улаан Армиая хэрэгтэй бүхы юумээр хангаба.

Олзоборилгын кооперациин хүдэлмэришэд болбол Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай үдэрнүүдтэ бүхы советскэ арадтал адляар эсэхэ сусахые мэдэнгүйгөөр хүдэлмэрилжэ, бузар булай фашистска эзэмдэгшэдые бута нэрьехэдэнь советскэ сэрэгшэдтээ туһалһан байна. Дайн сэрэгэй үедэ олзоборилгын кооперацин болбол фронтын эрилтые хангахын тулада оролдохо зуураа үргэн хэрэглэлэй эд бараа гаргаха хүдэлмэриие һуладхаагүй байха юм.

Многопромсоюзай системын «Кожевник» гэжэ олзоборилгын артелиин хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон албахаагшад болбол дайн сэрэгэй үедэ һараһаа һара бүхэндэ саг үргэлжэ үйлэдбэриингөө түсэбые дүүргэжэ ба үлүүлэн дүүргэжэ байгаа. 1945 оной нэгэдэхи хахад жэлэй үйлэдбэриингөө даалгабариие артельнай 130 процент дүүргэһэн юм.

Советскэ арадай ба тэрэнэй Улаан Армиин агуухэ илалтаар урмашаһан бидэнэр, БМАССР-эй Многопромсоюзай «Кожевник» гэжэ олзоборилгын артелиин хүдэлмэрилэгшэд болбол республикын олзоборилгын кооперациин артельнүүдэй бүхы членүүдтэ манай илалтын хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ тушаа уряалтайгаар ханданабди.

Бидэнэр хадаа өөһэд дээрээ удаадахи уялгануудые абанабди:

1. Ажаүйлэдбэриин продукциие гаргаха тушаа жэлэйнгээ үйлэдбэриин түсэбые бүхы зүйлөөрынь 1945 оной декабриин 1-дэ дүүргэхэ ба жэлэй дүүрэтэр түсэбһөө гадуур 77,8 мянган түхэригэй продукци 1932 оной хубилхагүй сэнгээр гаргаха, тэрэ тоодо 63,9 мянган түхэригэй үргэн хэрэглэлэй эд бараа гаргаха.

2. Арһанай продукциие нэгэдэхи хахад жэлэйхиһээ ехэ болгохо гэбэл: юфтеэр—2 дахин, түүхэй арһаар—50 процент, хромоор—4 дахин, гуталай ула хэхэ талаар—4 дахин болоно.

3. Ажалай бүтээсые 5 процент дээшэлүүлхэ.

4. Үйлэдбэриин ба ажаһуудалай байрануудые үбэлдэ бэлэдхэжэ байгша оной октябриин 1 хүртэр дүүргэхэ.

5. Туһалбариин ажахын ба тустус бүридөө тариһан огородой ургасын хуряалгые жэшээтэ һайнаар ба саг болзор соонь хэхэ.

6. Сэрэгэй албахаагшадай болон Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай инвалидуудай бүлэнэрэй үбэлжэлгэдэ бэлэдхэхэдэнь туһаламжа үзүүлхэ, иимэ зорилготойгоор 200 дүрбэлжэн метр түлеэ залһа түхеэрхэ ба зөөхэ, 15 гэр байра заһабарилха.

7. Байгша оной сентябриин 1 хүртэр артелиингээ членүүдэй хүсөөр хаатанка болон һэеы хэхэ, хониной арһаар дэгэл оёхо болон оёдолой цехүүдтэ электросиловой лини бии болгожо, механизаци хэхэ хүдэлмэриие дүүргэхэ.

8. Жэлэй дүүрэтэр тосхоноо культурна ба болбосон байдалтай болгохо тушаа хүдэлмэри хэхэ гэбэл: хүдэлмэришэдэй гэр байрануудта радио болон электричество оруулха, намартаа модо тариха, клуб соогоо заһабарилга болон түхеэрэлгэ хэхэ.

Нүхэд, олзоборилгын кооперациин хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон албахаагшад! Бидэнэр болбол манай агуухэ илалтын хүндэлэлдэ жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө Бүхэсоюзна мүрысөөндэ орохыетнай таанарые уряалнабди.

Республикынгаа ажалшадта үргэн хэрэглэлэй эд бараа элбэг ехээр үгэе.

Городууд болон тосхонуудай ажалшадые культурно-ажаһуудалай талаар хангаха ябадалаа һайжаруулая, манай Эхэ ороной саашадаа бүхэжэхэ болон һалбаран бадарха хэрэгтэ бүхы хүсэеэ, эрдэм шадабари болон шадалаа үгэе.

Советскэ арад—илагша арад мандаха болтогой!

Манай илалтые эмхидхэгшэ—большевигүүдэй коммунистическэ парти. Ленин—Сталинай парти мандаха болтогой!

Советскэ арадай агуухэ вождь Советскэ Союзай Генералиссимус нүхэр Сталин мандаха болтогой!

Энэ хандалга бэшэг хадаа тус артелиин хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй болон алба хаагшадай хамтын суглаан дээрэ баталагдаба.

ТАРЯАХУРЯАЛГАДА ЭРШЭМТЭЙГЭЭР БЭЛЭДХЭХЭ!

Хуряалгада бэлэн болобо

Үбһэхуряалгаар Түнхэн соо түрүүлжэ ябаһан Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой членүүд таряахуряалгада бэлэдхэлые эршэмтэйгээр ябуулжа байна. Хуряалгын машина зэмсэгүүдэй заһабарилгада онсо анхаралаа табиһан энэ колхозой членүүд 6 жатка ба бусад машинануудые саг соонь эрхим шанартайгаар заһабарилжа бэлэн болгоо. Тэрэшэлэн таряахуряалгын гар хэрэгсэлнүүд хүсэд бэлэн болгогдобо. Хуряалгын машина зэмсэгүүдэй заһабарилгые хаһа соонь һайн шанартайгаар шиидхэжэ байһан энэ колхозой дархашуул заһабарилагдаагүй байһан зарим машинанууд ба тэргэ зэмсэгүүдые мэнэ гэһээр бэлэдхэхын түлөө бүхы хабаяа хандуулан хай.

«Политотделец» артелиинхид таряахуряалгын машина зэмсэгүүдэй заһабарилгые барагсаажа байна. Эндэхи түмэршэ дархашуул жаткануудаа үглөө мүнөөгүй заһабарилжа дүүргэхэнь. Мүн гар хэрэгсэл ба хөмут тоног, тэргэ зэмсэг, ханза хайрсагууд бэлэн болгогдожо байна.

Дээрэхи түрүү колхозууд тарлахуряалгые гээлтэгүйгөөр, богони болзор соо үнгэргэхын зорилгоор, бэлэдхэлэй хүдэлмэри бусад колхозуудһаа үлүүгээр үнгэргэжэ байнхай.

Дурсагдагша колхозой членүүд «1945 ондо ургаса хуряаха ба хүдөө ажалай продуктнуудые бэлэдхэхэ тухай» ССР Союзай Арадай Комиссарнарай Совет ба ВКП(б)-гэй Центральна Комитедэй тогтоолые дахяад шудалжа байха юм.

Заһабарилгые һаатуулжа байһан колхозууд

«1945 ондо ургаса хуряаха ба хүдөө ажалай продуктнуудые бэлэдхэхэ тухай» ССР Союзай Арадай Комиссарнарай Совет ба ВКП(б)-гэй Центральна Комитедэй тогтоол соо таряахуряалгада бэлэдхэлые түргэн ба эрхим шанартайгаар дүүргэхэ шухала заабаринууд үгтэһэн байгаа. Гэбэшье, энээниие бэелүүлэн бодотоор дүүргэжэ байһан колхозууд Түнхэнэй аймагта мүнөө хүртэр үсөөн байһаар.

«Красный пахарь», «Заря», «Гигант» колхозууд таряахуряалгада илангаяа хангалтагүйгөөр бэлэдхэлтэй. Эдэ колхозууд машина зэмсэгүүдэй заһабарилгые һаатуулха тухандань хүргэжэ байха юм. Жатка, лобогрейкэ заһабарилха хүдэлмэринүүдые тус колхозой хүтэлбэрилэгшэд үдэр ерэхэ тудам али нэгэ шалтаг олоод лэ хойшолуулжа байдаг зантай болошонхой. Тэрэшэлэн эдэ артельнүүд сефп, хажуур, тармуур гэхэ мэтын таряахуряалгын түрүүшын шухала хэрэгсэлнүүдые бэлэдхэжэ эхилээдүй байһаар.

Заһабарилгые һаатуулжа байһан эдэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд мүнөө хүртэр дутуунуудаа усадхаха хэмжээнүүдые абангүй һанаа амар һуухань гайхалтай. Заһабарилгын хүдэлмэрилэгшэдэй дунда социалистическэ мүрысөө эмхидхэхэ ба тэдэнэртэ «1945 ондо ургаса хуряаха ба хүдөө ажалай продуктнуудые бэлэдхэхэ тухай» СССР-эй Совнарком ба ВКП(б)-гэй Центральна Комитедэй тогтоолые заһабарилагша бүхэндэ ойлгуулха тухай колхозой правлени юушье хэнэгүй.

Тиихэдэнь Түнхэнэй хүтэлбэрилхы эмхи-зургаанууд таряахуряалгада бэлэдхэлые һаатуулжа байһан эдэ колхозуудые зоргондонь табижархиһан байха юм.

Б. ЦЫРЕНОВА.

Бодонгуудаархин муу бэлэдхэлтэй

Таряахуряалгада бэлэдхэл Бодонгуудай гурбан колхозууд (Бичура) тон хангалтагүйгөөр ябуулжа байна. Теэд, энэ шухала хүдэлмэриие түргэдхэхэ тушаа сомоной соведэй зүгһөө шухала хэмжээн абтанагүй. Сомоной соведэй тээсэгэн болоһон пленум дээрэ энэ асуудал зүбшэн хэлсэгдэһэн болобошье, тэрэнһээ хойшо хубилалта гараагүй байха юм.

Ленинэй, Сталинай, Молотовой нэрэмжэтэ колхозууд таряахуряалгынгаа шухала хэрэгсэлнүүдые аяар мүнөө хүртэр заһабарилжа дүүргээдүй байһаар. Теэд, колхозой хүтэлбэрилэгшэд ургаса хуряалгада бэлэдхэлые түргэн ба эрхим шанартайгаар дүүргэхэ бодото хэмжээнүүдые абаадүй байхань гайхалтай.

Эдэ колхозууд таряахуряалгын бэлэдхэлэй хүдэлмэридэ хабаадалсажа байһан колхозниг уудай дундахи социалистическэ мүрысөө хүтэлбэрилдэггүй ба тэдэнэрэй ажал хүдэлмэриие шалгадаггүй байха юм.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой дэргэдэхи Бага-Куналейн машинно-тракторна станциин бригада комбайн заһабарилгаа тон һулаар үнгэргэжэ байнхай. Эдэнэр байгуулагдаһан графигаа хэзээшье дүүргэдэггүй юм. Тиихэдэнь, бригадир Рабжа Мункуев гэгшэ заһабарилагшадай ажал шамдуулха тушаа ямаршье хэмжээ абанагүй.

Гадна, эдэ колхозууд тарилгын хойноһоо харууһалха хүдэлмэри хэрэгсээнгүй ургасаяа буртаг үбһэндэ даруулжархиһан байха юм. Энэ хүдэлмэриие үнгэргэхэ хэрэгтэ тусхай бригада, звено эмхидхэхэ тушаа дээрэхи колхозууд һаналаа табинагүй.

Үндэр ургаса абаха хэрэгтэ иимэ харюусалгагүйгөөр хандажа байһан ябадалда эсэс табиха хэрэгтэй.

Ц. ЦЫРЕНОВ.

Малажалаар түрүү колхоздо Улаан туг үгтэбэ

«Улаан-Шана» колхоз малажалай талаар дэлгэрһэн аймаг соохи социалистическэ мүрысөөндэ түрүүлжэ, ВКП(б)-гэй айком ба аймагай гүйсэдхэхэ комитедэй дамжуулгын Улаан туг абаба. Тус колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Фролов, партийна организациинь секретарь нүхэр Молокшонов) малажал үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэб адуу морёор—107,4 процент, эбэртэ бодо малаар—108,1 процент, хони, ямаагаар—117,7 процент дүүргэһэн байха юм.

Дамжуулгын Улаан туг абаха нэгэдэхи кандидадта Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз баталагданхай. Энэ колхозой членүүд малажалые хүгжүүлхэ гүрэнэй түсэб мал бүреэр үлүүлэн дүүргэһэн байна.

Хоёрдохи кандидадта «Большевик» колхоз баталагдаа.

Малажалые хүгжүүлхэ гүрэнэй түсэб амжалтатайгаар дүүргэжэ байһан Түнхэнэй аймагай дээрэ дурсагдагша колхозууд энэ жэлэй үбһэхуряалгые эрхим болзорнуудта һайн шанартайгаар дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөнэй ябасые улам шангадхажа байна. Эдэ артелиин үбһэхуряалгада ябадаг колхозниг уд «Авангардынхидай» үүсхэлээр барандаа мүрысөөд, ажалай үндэр бүтээсэ ба эрхим шанарай түлөө үдэр һүнигүй тэмсэжэ байна.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Олон хүүгэдтэй эхэнүүдые „Эхын Алдар" гэжэ орденууд ба „Эхын Медаль" гэжэ медальнуудаар шагнаха тухай

(Үргэлжэлэл. Эхининь «Б. М. Үнэнэй» августын 1-нэй номерто).

Зургаан хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн эхэнүүдые

«ЭХЫН МЕДАЛЬ» ГЭЖЭ 1-ДЭХИ ЗЭРГЫН МЕДАЛЯАР

7. КЛЕПИКОВА Анна Георгиевнае—Иволгын аймагай XVII партсъезд колхозой колхозница.

8. МЕРГИНЕВА Агафья Леонтьевнае—Иволгын аймагай «Таёжник» колхозой колхозница.

9. МИХАЙЛОВА Пелагея Артемьевнае—Иволгын аймагай Селенга тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

10. РЕВЯКИНА Елена Романовнае—Прибайкальска аймагай Ильинскэ хүүгэдэй яслиин хүдэлмэришэн.

11. ФЕДОТОВА Мария Евлампьевнае—Иволгын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

12. ШУНКОВА Анастасия Павловнае—Иволгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

Табан хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн эхэнүүдые

«ЭХЫН МЕДАЛЬ» ГЭЖЭ 2-ДОХИ ЗЭРГЫН МЕДАЛЯАР

1. АБРОСОВА Анна Прокопьевнае—Прибайкальска аймагай «Колос» гэжэ туһалбариин ажахын хүдэлмэришэн.

2. БАБИЧЕВА Пелагея Семёновнае—Прибайкальска аймагай Ильинка тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

3. ВЕРШИНИНА Матрена Емельяновнае—Прибайкальска аймагай Сэлэнгын лесозаводой туһалбариин ажахын хүдэлмэришэн.

4. ВЛАСОВА Евдокия Степановнае—Иволгын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

5. ВЕРШИНИНА Анастасия Анисимовнае—Прибайкальска аймагай «Новый Путь» колхозой колхозница.

6. ВЯЗЬМИНА Евдокия Трофимовнае—Прибайкальска аймагай Мостовка тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

7. ГОРДЕЕВА Фёкла Васильевнае—Иволгын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

8. ГОРБУНОВА Евгения Дмитриевнае—Прибайкальска аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

9. ЕГОРОВА Анна Семёновнае—Прибайкальска аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

10. ИГНАТЬЕВА Елена Ермолаевнае—Прибайкальска аймагай Мостовка тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

11. ИГНАТЕНКО Раиса Ивановнае—Прибайкальска аймагай Югово тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

12. КОРКИНА Марфа Никоновнае—Прибайкальска аймагай «Новый путь» колхозой колхозница.

13. Ли-Фу Капитолина Гавриловнае—Прибайкальска аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

14. МАЛЫХ Зинаида Матвеевнае—Иволгын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

15. МЯСНИКОВА Валентина Петровнае—Иволгын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

16. МИНЕЕВА Анастасия Петровнае—Прибайкальска аймагай Райвоенкомадай хүдэлмэришэн.

17. МАКСИМОВА Екатерина Елизаровнае—Прибайкальска аймагай Крупскаягай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

18. НАЛЕТОВА Екетарина Леонтьевнае—Прибайкальска аймагай «Новый Путь» колхозой колхозница.

19. НАЛЕТОВА Федосья Прокопьевнае—Прибайкальска аймагай Югово тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

20. ОВЧИННИКОВА Степанида Васильевнае—Иволгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

21. ПУЗЫРЕВА Мария Гавриловнае—Иволгын аймагай Кокорино тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

22. ПАЛЕРИНА Татьяна Лукиничнае—Прибайкальска аймагай. Мостовка тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

23. РОЖИДИНА Таисья Лаврентьевнае—Прибайкальска аймагай Лазогой нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

24. ТРИФОНОВА Евдокия Егоровнае—Иволгын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

25. ФЕДОРОВА Степанида Калистратовнае—Иволгын аймагай, Калининай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

26. ЧУМАКОВА Агния Михайловнае—Прибайкальска аймагай Ильинка тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

27. ЧИРКОВА Павла Антоновнае—Прибайкальска аймагай Югово тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшын орлогшо М. ЧУВЬЮРОВ.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретариин уялгые дүүргэгшэ В. МОНКЕТОВ.

Улан-Удэ, Соведүүдэй Байшан.
1945 оной июниин 23.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Олон хүүгэдтэй эхэнүүдые „Эхын Алдар“ гэжэ орден ба „Эхын Медаль“ гэжэ медальнуудаар шагнаха тухай

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1944 оной августын 18-ай Указай үндэһөөр СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй үмэнэһөө шагнаха гэбэл:

Юһэн хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн эхэнүүдые «ЭХЫН АЛДАР» ГЭЖЭ 1-ДЭХИ ЗЭРГЫН ОРДЕНООР

1. КИРИЛЛОВА Степанида Марковнае—Иволгын аймагай, «ОСО» колхозой колхозница.

Найман хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн эхэнүүдые «ЭХЫН АЛДАР» ГЭЖЭ 2-ДОХИ ЗЭРГЫН ОРДЕНООР

1. БУРДУКОВСКАЯ Мария Ивановнае—Прибайкальска аймагай, Чкаловай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
2. КИРИКОВА Аграфена Семёновнае—Прибайкальска аймагай, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
3. НЕТЕСОВА Евдокия Ивановнае—Прибайкальска аймагай, Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

Долоон хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн эхэнүүдые «ЭХЫН АЛДАР» ГЭЖЭ 3-ДАХИ ЗЭРГЫН ОРДЕНООР

1. АНДРЕЕВА Анисья Осиповнае—Прибайкальска аймагай, Горячинск тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
2. БУРДУКОВСКАЯ Ульяна Афанасьевнае—Прибайкальска аймагай Лазогой нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
3. БРЫЛЕВА Улита Карповнае—Хорин аймагай «Победа» колхозой колхозница.
4. ВАХРУШЕВА Аксинья Симоновнае—Хорин аймагай, Хасурта тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
5. ДУБИНИНА Васса Ивановнае—Прибайкальска аймагай, Соболи[illegible] тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
6. ИЛЬИНА Ульяна Елисеевнае—Прибайкальска аймагай, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
7. ИВАНОВА Арина Петровнае—Хорин аймагай, «Победа» колхозой колхозница.
8. КРИВОШЕЕВА Вера Васильевнае—Прибайкальска аймагай, Турунтаево тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
9. ЛОСЕВА Ирина Ильиничнае—Хорин аймагай, Хоринск тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
10. МЯСНИКОВА Анна Сергеевнае—Иволгын аймагай, Калининай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
11. НОСЫРЕВА Вера Ивановнае—Хорин аймагай, Хоринск тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
12. РОДИОНОВА Ольга Карповнае—Прибайкальска аймагай, Орджоникидзын нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
13. СИМОНОВА Анна Иннокентьевнае—Прибайкальска аймагай, «Красный Партизан» колхозой колхозница.
14. СУЛЬТИМОВА Букитые—Хорин аймагай, Кировай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
15. СЕРЕБРЮХОВА Васса Васильевнае—Хорин аймагай, Хоринск тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
16. ХОЛМОГОРОВА Анисья Николаевнае—Хорин аймагай, Тарбагатай тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

Зургаан хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн эхэнүүдые «ЭХЫН МЕДАЛЬ» ГЭЖЭ 1-ДЭХИ ЗЭРГЫН МЕДАЛЯАР

1. БЫКОВА Домна Кузьминичнае—Прибайкальска аймагай, Гремячинск тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
2. БАТАШЕВА Акулина Георгиевнае—Прибайкальска аймагай, Покровко тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
3. БУРДУКОВСКАЯ Ульяна Иннокентьевна—Хорин аймагай «Победа» колхозой колхозница.
4. ВАСИЛЬЕВА Елизавета Кондратьевнае—Прибайкальска аймагай, Орджоникидзын нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
5. ВШИВКОВА Наталья Афанасьевнае—Прибайкальска аймагай, Орджоникидзын нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
6. ДОБРЫНИНА Афанасья Яковлевнае—Прибайкальска аймагай, «Красный Партизан» колхозой колхозница.
7. ИГУМНОВА Мария Григорьевнае—Прибайкальска аймагай Горячинскдахи колхозно гэрые даагша.
8. КОЧКАРЕВА Парасковья Лукиничнае—Прибайкальска аймагай, Горячинск тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
9. МОЛЧАНОВА Анастасия Дмитриевнае—Прибайкальска аймагай, Горячинск тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
10. МАРТЫНОВА Евдокия Сафоновнае—Хорин аймагай, «Победа» колхозой колхозница.

(Үргэлжэлэлынь хожом гараха).

ҮБҺЭХУРЯАЛГЫЕ ШАМДУУЛХА!

Ажалаа зүбөөр эмхидхэһэнэйнь аша үрэ

ТУРУНТАЕВО. (Телефоноор абтаба). Сталинай нэрэмжэтэ колхозой тарянажалай 6-дахи бригада, (бригадирынь нүхэр Горбунов), үбһэхуряалга дээрэ колхозниггуудай ажалай эмхидхэл зүбөөр табижа шадаһанай ашаар, эхилхэһээ хойшо эрхим шанар ба үндэр бүтээсэтэй ажалай үльгэр жэшээ харуулжа ябана. Тус бригадынхид 110 гектар сабшажа хуряаха түсэбөө дүүргүүтэй байна. Бригадын колхозниггууд Татьяна Красовская, Ульяна Родионова гэгшэд 0,50 гектарай орондо үдэр бүри 0,80 га хүртэр сабшана. Тэрэшэлэн гар хажуурша Клавдия Серебренникова, Анна Середкина, Евдокия Горбунова, Клавдия Середкина ба бусад 0,60 гектарһаа 0,70 га хүртэр һайн шанартайгаар сабшана.

Энэ бригадын членүүд үбһэхуряалгада ябахатаяа хамта силос дараха ба набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэринүүдтэ хабаадалсадаг байха юм. Дүүрэн бэшэ мэдээгээр эдэнэр 40 тонно силос дараһан ба 30 центнер набшаһата тэжээл бэлэдхэһэн байна.

И. КИРЕЙЧУК.

Түр үшүүлэй зэргэ олошорно

КЫРЕН. (Телефоноор абтаба). Иволгын аймагай «Авангард» артелиин эрэгтэй эмэгтэй колхозниггуудай уряалаар бүхэреспубликанска социалистическэ мүрысөөндэ оролсоһонһоо хойшо Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой членүүд үбһэхуряалга дээрэ үдэр ерэхэ бүри үндэр бүтээсэ түйладаг болобо. Сенокосилкын машинист Гомбоев үдэрэй 8—9 гектар сабшажа, хоёр ба хоёрһоо дээшэ нормо дүүргэнэ. 10 наһатай хүбүүн Долбинов гэгшэ 4 гектарай орондо саг үргэлжэ 7 га хүртэр һайн шанартайгаар сабшадаг болонхой.

Гар хажууршад үйлэдбэрингөө бүтээсые эрхим шанартайгаар үлүүлэн дүүргэхын түлөө үглөөнэй харанхыһаа үдэшын харанхы болтор нэтэрүүгээр хүдэлмэрилнэд. Түрүү хажууршад Моглоева, Батлаева, Тонтоева, Ошоров ба бусад үдэрэйнгөө нормонуудые 120—150 процент дүүргэжэ, мүрысөөндэ түрүү һууринуудые эзэлэнхэй.

Үбһэхуряалгын бригада, звенонуудай хоорондо социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэһэн байна. Һүнэй-товарна фермын бригадынхид колхоз сооxи мүрысөөндэ илаһаар. Эдэнэр үбһэхуряаха түсэбөө хахадһаань һураггүй үлүүлһэн байна.

А. РУДАКОВА.

Луговодческо звено үндэр ургаса хуряахань

ИВОЛГА. (Телефоноор абтаба). Гурульбинска сельсоведэй «Майн 1» колхозой луговодческо звеногой членүүд энэ жэлдэ сабшалангай үндэр ургаса хуряахань. Эдэнэр үбһэ ногоо элбэг ехээр ургуулхын түлөө газараа уһалан үтэгжүүлжэ нилээдгүй ехээр оролдоһоной ашаар үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ хоёр дахин ехэ ургаса хуряаха арга олобо. Хэрбээ нёдондо 5.700 центнер үбһэ абаһан байгаа һаа мүнөө жэлдэ 12.000 центнер хуряажа, тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө 110 процент дүүргэхэ аргатай байна.

Луговодческо звеногой членүүд 70—75 наһатай үбгэд Андрей Корнеев, Павел Загузин, Гавриил Загузин ба бусад үдэжэ байһан адуу малдаа садхалан тэжээл бэлэдхэхэ хэрэгтэ хэнһээшье эдибхитэйгээр оролсоһон байгаа. Тиигэжэ эдэнэр мянгаад шахуу гектар сабшалан хоёр дахин уһалһан байха юм.

Мүнөө үбһэхуряалгын эхилээд байхада луговодческо звеногой эдэ членүүд үбһэхуряалгада эдибхитэйгээр хабаадалсан оролдожо, ургуулһан ургасаяа һогоорборшье гээлтэгүйгөөр хуряахын түлөө үнэн сэхээр тэмсэжэ байнхай.

Тэрэшэлэн малажалай фермын хүдэлмэрилэгшэд МТФ-е даагша нүхэр Загузинай хүтэлбэри доро үбһэхуряалгада эдибхитэйгээр хабаадалсажа байна. Эдэнэрэй олонхид өөһэдынгөө сэхэ ажал хэжэ байгаад үбһэндэ ябадаг юм. Тиигэбэшье сабшалан дээрэ байраар байдаг колхозниггуудта булигдадаггүй юм.

«Майн 1» колхозой членүүд мүнөө жэлдэ баян ургаса хуряажа адуу малай тоо толгойе олошоруулан, ашаг шэмыень арбидхажа Эхэ орондоо улам ехэ һү, тоһо, мяха үгэхэ дүүрэн аргатай болохо бата бэхи һуури табижа байна.

Воскресник хэжэ үбһэ һурилнэ

ПЕТРОПАВЛОВКА. (Телефоноор абтаба). Һаяхан «Пятилетка» колхозой правленин үүсхэлээр үбһэ һурилэлгэ дээрэ воскресник эмхидхэгдэбэ. Энээндэ үбһэхуряалгада ябадаг колхознигуудһаа гадна колхозой правленин членүүд, малажалай фермэнүүдые даагшад, гэрэй эзэн эхэнэрнүүд ба бусад хабаадалсаа. Эдэнэй дунда хүдэлмэрилһэн 70 наһатай үбгэн Иван Зайцев гэгшэ илангаяа һайнаар ажаллаа.

Тус колхоз үбһэхуряалгаар, илангаяа һурилэлгээр гээгдэжэ ябана. Тиимэдэ тус колхозойхид воскресник эмхидхэһэн энэ һайн үүсхэлээ саашадаа үргэлжэлүүлжэ тохёолдоһон дутуунуудаа усадхаха аргаболомжонуудаа дары хэрэглэхэ зорилготой.

Энээн шэнги воскреснигүүдые саг үргэлжэ эмхидхэжэ байбал тус колхоз түрүүшүүлэй зэргэдэ энэ гэһээр жагсаха байна.

С. ЗОДБОЕВ.

Һурагшад набшаһата тэжээл бэлэдхэнэ

Адуу малые атар тарганаар убэлжүүлжэ, ашаг шэмыень арбидхаха хэрэгтэ һурагшад хаа-хаанагүй эдибхитэйгээр хабаадалсана.

Кяхтын аймагай түрүү зэргын һургуулинууд набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэридэ үхибүүдые олоор элсүүлжэ шадаһан байна. Царамска ба Больше-Лугска һургуулинуудай һурагшад июлиһээ эхилжэ энэ хүдэлмэридэ оролсонхой. Эдэнэр хамта дээрээ 250 гаран центнер набшаһата тэжээл бэлэдхээ. Нүхэр Цыбденова гэгшын хүтэлбэрилдэг 16 үхибүүдһээ бүридэһэн бригада эдибхитэй ажалаараа илангаяа шалгарна.

Мүнөө эндэхи һурагшад набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлһээр.

Колхозно һүрэг малые хүгжүүлэн олошоруулха хэрэгтэ иимэ эршэмтэйгээр хабаадалсажа байһан тус һургуулиин һурагшад энэ магтагдаһаараа хизаарлаха бэшэ, харин саашадаа улам эршэтэйгээр хүдэлмэрилжэ, амжалтануудаа бүри арбидхаха бээзэ гэжэ батаар найдагдана.

Набшаһата тэжээл гээшэ адуу малай эдихэдэ шэмэтэй һайхан байхаһаа гадна, үбһэ һолоомо нилээдгүй арбилха арга-боломжо олгодог юм. Тиимэдэ һурагша бүхэн энэ шухала хэмжээ-ябуулгада эршэмтэйгээр хабаадалсажа, колхозуудта али болохо туһаламжа үзүүлхэ уялгатай.

А. БАЛЬБУРОВ.

США, Англи ба Хитадай Японидо үгэһэн хандалга тухай японско агентство бэшэнэ

ТОКИО, июлиин 27. (ТАСС). Домей Цусин агентствын мэдээсэхэнь хадаа, «Япони болбол Черчилль, Трумэн ба Чан Кай-ши гэгшэдэй японецуудые үгэ дуугүйгөөр капитуляци хэхэ тухай хамтарһан хандалгые ямаршье анхаралгүйгөөр үлөөхэ гэһэн мэдээн үнэнтэ байдалһаа элирхэй болобо». Японн болбол «тэрэнэй тогтооһон политикын ёһоор, эгээн һүүлдэ хүртэр» дайн сэрэг ябуулха болоо гэнэ.

Петэнэй сүүдлэлгэ

ПАРИЖ, июлиин 30. (ТАСС). Мүнөөдэр Петэнэй хэрэгые хаража үзэхэ сүүдэй долоодохи заседани дээрэ Эдуард Эррио гэгшын гэршын үгэ шагнаба Тэрэ хадаа тэрэнэй 35 жэлэй туршада байһан Лионой мэриин тушаалһаа тэдэнииe ямар ушар дээрэһээ намнаһанииe, хайшан гээд арестовалагдажа сүлэлгэндэ гараһан тушаа хэлэхэгүйб, харин гансахан лэ напиингаа интересые хамгаалха тушаа асуудалнуудые хэлэхэ байхаб гэжэ мэдүүлбэ. 1940 ондо Франци болбол эсэргүүсэлтээ үргэлжэлүүлхэ ёһотой байбашье һаа, сэрэгэй хүтэлбэрилэгшэд болбол сэрэгшэднай эсэшоо гээшэ, саашадаа эсэргүүсэһэнэй хэрэггүй, капитулировалха ёһотой гэһэн юм,—гэжэ Эррио мэдүүлбэ. Эрриогой мэдээсэһэнэй ёһоор, Петэнэй хэблэн гаргаһан «конституционно акт» болбол гүрэнэй эрьелтэ гэжэ тоологдоно. Петэн болбол Хүндэтэ Легион гэһэн орденуудаар немецкэ мундирнуудые үмдэһэн офицернүүдые шагнадаг байһан юм,—гэжэ гэршэ һануулна. Тэрэнэй һүүлээр Эррио болбол сэрэгэй урда тээ шагнагдаһан Хүндэтэ Легион болохо өөрынгөө орденииe Петэндэ бусаажа үгэһэн байгаа. «Тэрэнэй һүүлээр хэдэн недели үнгэрһэнһөө хойшо би хадаа арестовалагдаһан байгааб,—гэжэ Эррио мэдүүлнэ».

Эрриодо асуулта хэжэ дүүргэгдэһэнэй һүүлээр присяжной заседатель Пьер Блок болбол юундэ гансахан лэ эбтээ орохо тушаа хэлэдэг гэршэнүүдые һуража байна гээшэбибди гэжэ асуудал табиба. «Эбтээ ороһоной һүүлээр олон дахин гэб гэнтэ событинүүд болоһон байгаа гэжэ.—Блок мэдүүлнэ. Би болбол алалга болон сүлэлгэ хэлгэдэ гэмтэй Вишиин правительство тухай хэлэжэ үгэхэ гэршэнэрые асуултада оруулхые гуйнаб гэбэ».

Тиихэдэнь сүүдэй түрүүлэгшэ Монжибо болбол Блогой гуйлтые хангаха байхабди гэжэ тангаригаа үгөө. Тиигээд генеральна прокурор Морже болбол өөрынгөө гэмнэлгын үгэ соо Блогой хэлэһэн үгэнүүд тушаа бүхы баримтануудые харуулжа, документнүүдые соносхохоб, тэрэ хадаа гэршэнэрһээ үлүүгээр хэлэжэ үгэхэ байха гэжэ мэдүүлбэ.

Гэршэ болгогдожо асуултаяа үгэһэн офицер Лустано-Лако болбол «Үбгэжөөл дээрэ харюусалгые тохохо гэһэн һэдэлгэнүүдые» буруушааанаб гэжэ өөрыгөө соносхобо. Тэрэ хадаа арми соомнай коммунистическэ ячейкэнүүд байһан юм гэжэ,—мэдүүлнэ. «Би хадаа энэ байдалые мэдэжэ байгаа һэм. Теэд, биднэр энэ ячейкэнүүдые үгы хэһэн байгаабди.—гэжэ гэршые Мэерэгшэ мэдүүлбэ». Һүүлээрынь гэршэ хадаа «Петэн болбол арестовалагдаһанһаа хойшо бузар булайгаар байбашье һаа, тэрэ хадаа өөрынгөө гэмтэ ябадалые доошонь оруулхые гуйха байха»,—гэжэ мэдүүлбэ.

Тэрэшэлэн үшөө хэдэн гэршэнэрэй асуултые абаһан байгаа. Тэрэ тоодо Хойто Африкада хүбүүдээ алуулһан 11.000 эхэнүүдэй үмэнэһөө госпожа Сикори гэгшэ үгэ хэлэбэ. «Адмирал Дарлан болбол энэ багашуулта союзнигуудта эсэргүүсэжэ дайлалдагты гэжэ Петэнэй үмэнэһөө абаһан приказай ёһоор, сэрэглэгты гэжэ захиралта үгэһэн байгаа,—гэжэ гэршэ эхэнэр хэлэнэ. Петэн хадаа манай үхибүүдэй наһа бараһан хэрэгтэ харюусаха ёһотой. Германиин түлөө ами наһаа үгэхэ тушаа французска залуушуулда приказ үгэһэн хүн хадаа һайн француз гэжэ тоологдохо ёһогүй,—гэжэ хэлэбэ.

Илагшадтай уулзалга

Һаяхан, Улан-Удэ городто Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнда хабаадалсаһан, манай республикын илагша-боецууд ерэбэ. Тэдэнэрые угтахын тулада городой эмхи зургаануудай түлөөлэгшэдһөө гадна, тэдэнэй һамгад, эхэ болон үхибүүд болохо түрэлхидынь олоороо станци дээрэ суглараһан байгаа.

Илагшадай станци дээрэ ерэхэтэй хамта олон тоото ажалшадай хабаадалгатайгаар митинг болобо. Өөһэдынгөө ҺИнаг хайрата хүбүүд ба басагадые республикын ажалшад угаа хүндэтэйгөөр угтажа, тэдэнэртэ дайн сэрэгэй жэлнүүдтэ фронт болон Эхэ орондоо ямар туһаламжа үзүүлһэн тушаагаа дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэбэд.

ССР Союзай Верховно Соведэй XII сессиин законой үндэһөөр табигдагшадай дунда Сталинградһаа Берлин хүртэр хатуу шанга шуһа адхалгын дайнда хабаадалсаһан, үбсүүн дээрээ хоёр «Дайшалхы габьяагай түлөө» медальтай солдат Трифонов, хоёр Улаан Тугай ордентой ба «Шэн габьяагай түлөө» медальтай Бичурын аймагай колхозник улаанармеец Утенков, Иволгын аймагай «Улаан Оронго» колхозой член Москва шадарһаа Берлин хүртэр дайн сэрэгтэ хабаадалсаһан гвардиин улаанармеец Цырен Нимаев болон бусад бии. Тэдэнэрэй олонхидойнь үбсүүн дээрэ хэдэ-хэдэн дайшалхы орденууд ба медальнууд яларна.

Илагша-боецуудые хэдэн автомашинада һуулгаад, Улан-Удэ городой гостиницада асаржа, хүндэлэлэй сэй уулга хэһэн байгаа. Эндэ түрүүшын духаряае городской Соведэй Исполкомой түрүүлэгшэ нүхэр Корчагин болбол хүндэтэ айлшадай, илагша-боецуудай түлөө үргэбэ.

Армиһаа табигдаһан илагша-боец нүхэр Попов болбол Белорусска фронтын солдадуудай үмэнэһөө халуун баярые хүргэхэ зуураа немецко-фашистска эзэмдэгшэдые бута нэрьелгэдэ хэрзэргэ зүрхэтэйгөөр хабаадалсаһан тушаагаа богонихоноор хөөрэжэ үгэбэ.

Улаан Одоной орден, «Дайшалхы габьяагай түлөө» медаль өөрынгөө үбсүүн дээрэ яларуулһан Афанасий Алексеевич Меньщиков болбол республикын ажалшадые халуунаар амаршалаад, үндэр баян ургаса гээлтэ хоролтогүйгөөр саг болзор соонь хуряажа абахые уряалба.

Һүүлээрынь БМАССР-эй Совнаркомой түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Крылов болбол илагша-боецуудые халуунаар амаршалба.

Г. БАДМАЕВ.

Уласхоорондын шэнжэлэл

Үнгэрһэн недели соо тон шухала событинүүд болоо. Хэблэл газетэнүүд Берлиндэ боложо байһан гурбан лидернүүдэй конференцитэй зохилдуулан уласхоорондын байдалай асуудалнуудые эдибхитэйгээр зүбшэн хэлсэжэ байна.

Тэрэшэлэн английска парламентын һунгалтануудай дүнгүүд ба үгэ дуугүй капитуляци хэхэ тухай японецуудые уряалһан Черчилль, Трумэн ба Чан-Кай-ши гурбанай хандалга хадаа бүхы арадуудай анхаралые бэе тээшээ татана.

* * *

Берлинскэ конференци болбол дэлхэйн хэблэлэй анхаралыень эзэлжэ байһаар. Конференциин хүдэлмэри тухай хэблэлдэ бэшэгдэдэггүй дээрэһээ гараһан дураа гутанги ябадал хариин хэблэлэй дунда бии байгаашье хадань, дэлхэйн бүхы арадуудай хуби заяанда тон ехэ удхашанартай асуудалнуудые гурбан агууехэ державануудай хүтэлбэрилэгшэд ба тэдэнэй нүхэд зүбшэн хэлсэжэ байна гэжэ бүхы хүнүүд мэдэнэ. Уласхоорондын орёо бэрхэ асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэдээ агууехэ союзнигуудай хоорондо арсалдаа татаха гэжэ оролдодог хүнүүдтэ хоол хүнһэ үгэжэ болохогүй гэжэ үнэн сэхээр шэнжэлэгшэд зохид зүбөөр бэшэнэ. Нэгэ хэды болоод арад түмэн хадаа дэлхэйн политикын ехэ ба орёо бэрхэ асуудалнуудые шиидхэхэдээ Берлинскэ конференциидэ хабаадагшадай хэһэн ажалай габьяае хүндынь хирээр сэгнэхэ байна.

Гэбэшье бусад олон проблеманuудай зэргэдэ германска асуудал хадаа тэрэ конференци дээрэ түсгаар һуури эзэлдэгынь мүнөөшье элитэ байна. Богонихон сагай турша соо германска империализм хадаа хүн түрэлтэнииe шуһата мүхэй дайнда хоёр дахин оруулһаниинь мартажа болохогүй. Тиин Германиие центральна Европа дээрэ захирхы хүсэн болгожо, Советскэ Союзда эсэргүүсэхэ хүсэн болгожо үлдээхэ гэжэ бододог хүнүүд мүнөөшье олдоно. Мүнөө германска ажаүйлэдбэри ба тэрэнэй үйлэдбэриин хүсэн шадал али тухай байдалтайб гэжэ элитэ болонхой. Хэрбээ Германида аргаболомжо олгоо юм хада тэрэ болбол табан жэлэй турша соо 1939 оной-хидо орходоо үшөө һайнаар шэнэ дайнда бэлэдхэжэ шадаха байна гэжэ хариин гүрэнүүдтэхи экономическэ ажал-ябуулгые хүтэлбэрилхэ управлениин толгой, американска ажал-ябуулагша Кроули гэгшэ мэдүүлнэ. Союзна авиациин хүсэтэй бомбодолго хээшье хадань, Германиин томо ажаүйлэдбэри багаар гэмтэһэн байна. Круппын заводууд хадаа өөһэдынгөө нормальна программын 60-һаа доошо бэшэ процентые эзэлхэ хэмжээтэйгээр булад шудхаха ажалые тон түргэнөөр һэргээжэ шадаха байна гэжэ Кроули гэгшэ тоолоно. Бүхы германскэ домнануyд нэгэ-бага заһагдаһанайнгаа һүүлээр мүн лэ хүдэлмэрилжэ эхилхэ аргатай. Германи хадаа 100 мянган тонно синтетическэ каучук, 5,5 миллион тонно синтетическэ нефть, 250 мянган тонно алюмини ба бусад олон юумые жэлдээ гаргажа шадаха. Британска эзэмдэлгын зоонодо 100 завод бүхэнэй мини 10-15-ниинь ехээр гэмтэһэн байна гэжэ английска хэблэл мэдээсэнэ.

Тиимэ дээрэһээ зохистой байдалтай болоходоо германска ажаүйлэдбэри хадаа эгээн богонихон болзорто шэнэдхэн байгуулагдажа шадаха байна.

Иимэһээ Германиие экономическэ талаар шэнэдхэн байгуулга тухай манай советскэ олонитэдэ элитэ болоод байһан «Гугенбергын түсэб» хадаа амгалан байдалда дуратай бүхы арадуудай анхаралые һонирхуулна гээшэ. Тиимэл байхань ойлгосотой, юуб гэхэдэ, германска баяшуулай гарта ажаүйлэдбэриин предприятинуудые үлдээхэ гээшэ амгалан тайбан байдалай зайлашагүй аюул болохо, шэнэ дай хэхын тулада буу зэбсэг гаргаха аргаболомжые Германида үгэхэ байгаа. Тиимэ дээрэһээ зорилгомнай хадаа шунахай германска империализмые хазаарлажа бариха тэды бэшэ, харин фашизмые дүүрэн бута сохижо, Германиин талаһаа амгалан байдалда аюул гаргаха ябадалые хэтэ мүнхэдөө үгы хэхэ хэрэг болоно.

* * *

Английска парламентда хэһэн һунгалтануудай хэблэлдэ гараһан ба радиогоор дамжуулһан дүнгүүд хадаа лейбористскэ партиин олоһон томохон илалта тухай, һүүлэй жэлнүүдтэ Англиин арад зоной үзэл бодолдо болоһон ехэхэн хубилалтанууд тухай гэршэлнэ. Лейбористскэ парти болбол 627 һунгалтын округуудаар (640-һөө) мүнөө 390 һуури абажа, энэнь 1935 оной һунгалтачууд дээрэхиһээнь хоёр хахад дахин ехэ болоно. Тиихын хамта засаг захиргаанда байһан консервативна парти хадаа мүнөө болтор эзэлжэ байһан 387 һууриингаа орондо оройдоо 195 һуури парламент соо эзэлжэ үлдэбэ. Эдэ тоонууд өөһэд тухайгаа хэлэжэ үгэнэ бээзэ.

Мүнөө Черчиллиин правительствын тушаалһаан гаража ошоһон хойно лейбористскэ партиин лидер, Черчиллиин коалиционно правительстводa премьер-министрэй орлогшын тушаалые эзэлжэ байһан 62-той Клемент Эттли гэгшэдэ шэнэ кабинет байгуулха хэрэг даалгаглаа.

Бүгэдэниитын һунгалтануудай дүнгүүд тухай хэлэхэ зуураа Рейтер агентствын шүүмжэлэгшэ Ион Кимхэ гэгшэ хадаа шэнэ парламентда лейбористнуудай фракциин составхадаа хүшынхиһаа өнсо илгаатай байха юм гэжэ бэшэнэ. Залуу лейбористнуудай нилээд олонхинь—сэрэгэй албахаагшад ба журналистнууд хадаа общинануудай палатада шэнэдхэл оруулха бололтой.

Лейбористнууд хадаа Англиин түүхэдэ, гансахан ажаүйлэдбэридэ бэшэ, мүн баһа хүдөөгэйшье районуудта иимэ ехэ илалтые түрүүшынхеэ олобо гээшэ. Лондон, Бирмингам, Манчестер, Бристоль ба бусад томо городууд ехэнхидээ лейбористскэ кандидадуудай түлөө дуугаа үгэһэн байна. Жэшээлхэдэ, Лондондо 62 һунгалтын округуудһаа 44-дэнь лейбористнууд илалта олоо.

Һунгалтын дүнгүүд хадаа Англиин политическэ ажабайдалда өөрынгөө нүлөөе үзүүлхэнь дамжаггүй. Тэдэнэй хойшолонгууд тухай мэдэхын тулада һунгалтын урда тээхи тэмсэл хадаа гол түлэб дотоодо политикын асуудалнуудаар хэгдэһэнинь һанаад үзэхэ шухала. Тиин һунгалтын дүнгүүд хадаа түбхын түрүүндэ энэ үзэл бодол дээрэһээ шухала болоно гээшэ. «Англиин дотоодын политика хубилха,—гэжэ лондонскэ шэнжэлэгшэ Аллан Буллок гэгшэ мэдүүлнэ. Национализаци, гүрэнэй хиналта хадаа Англиин экономическэ ажабайдалай ябасые хубилгаха байна. Ажаһуудалай асуудалнуудые шиидхэхэ ябадал шамдуулагдаха байха».

Лейбористскэ парти хадаа ажаүйлэдбэриин үндэһэн шухала хоёр—шулуу нүүрһэнэй ба булад шудхалгын һалбаринуудые, мүн тэрэшэлэн транспорт ба кредидэй системые национализировалха тухай тураадхаһаниинь мэдээжэ. Тэрэ хадаа ажаүйлэдбэриие ба хүдэлмэриин хүсэн болон түүхэй эдэй хубаалгые гүрэнэй зүгһөө хинан хаража байха шухала гэжэ тоолоһон байгаа. Лейбористнууд болбол үнэ сэнгыешье гүрэнэй зүгһөө шалгажа байха шухала гэжэ хэлэһэн бэлэй.

Һунгалтын дүнгүүд хадаа Англиин гадаада политикые дайрахагүй бололтой. Росси ба США-тай холбоотой байха үзэлнүүдэй хубилхагүй байһандал адляар Японидо эсэргүү дайнда ба Сан-Францискын конференциин шиидхэбэринүүдтэ английска арад зоной хандалга хадаа һэлгэхэгүй байна гэжэ шэнжэлэгшэд тэмдэглэнэ. Советскэ Союзтай ба США-тай зүбшэн хэлсэжэ, өөрынгөө уласхоорондын политикые саашадань үргэлжэлүүлхэбди гэжэ лейбористнууд мэдүүлнэ. Засаг захиргаанда тэдэнэй партиин нүүжа оролго хадаа Японидо эсэргүү дайнда Англиин хүсэеэ гаргаха ябадалые бишыханшье һуларуулхагүй байна гэжэ тэдэнэр түсхайта тэмдэглэнэ.

* * *

Японииин байдал хадаа үдэр үнгэрхэ тусам улам бүри зохидгүй боложо байна. Энээниие японецууд өөһэдөө мэдэрхэ баатай болоо. Жэшээлхэдэ, «Европодо дай дүүрэһэнэй һүүлээр дайсанай байдал нилээд һайжараа, тиин Японииин байдал нилээд бэрхэтэй болобо» гэжэ шэнжэлэгшэ Ниита Иосио гэгшэ радиогоор үгэ хэлэхэдээ нэгэтэ мэдүүлһэн байна.

Союзна сэрэгүүд Филиппины ба Бирмые сүлөөлһэниинь мэдээжэ. Тэдэнэр хадаа Иводзима ба Окинава гэжэ аралнуудые эзэлжэ, өөһэдынгөө базануудые Японииин өөрынь газарта ойро болгобо. Американска истребительнэ авиаци хадаа японско гол шухала аралнуудые хүндэ ба хэтэрхы хүндэ бомбардировщигуудайнгаа бомбодоходо үдэшэхэ аргатай болоо. Союзнигууд мүнөө Японииин эрье шадарай дэргэдэ уһан сэрэгэйнгээ хүсэнүүдэй операцинуудые хэжэ шадаха байна. Японско радиошэнжэлэгшэ Иширо болбол Окинавые алдаһан ябадалые сэгнэхэ зуураа, «Японидо ехэхэн гай аюул тудажа ерэбэ» гэжэ июлиин 21-дэ миинтэ бэшэ хэлэһэн ба «Майниши симбунг». гэжэ газета хадаа «дайсан гээшэ Японииин өөрынь газар дээрэ эрхэ бэшэ буухань, тиин энэ хадаа холо бэшэ болоо» гэжэ тэрэ үдэр түрүү сэлэг соогоо бэшэһэн байна.

Японииин административна ба сэрэгэй ажаүйлэдбэриин центрнүүдтэ союзна авиациин хэдэг доботолгонууд улам бүри хүсэтэй боложо байна. Эдэ добтолгонуудай болоһоной эсэстэ Токиогой ехэнхи хубинь шаташанхай гэжэ үшөө июниин эхин багта японско шэнжэлэгшэ Оя Кусуо гэгшэ мэдэрһэн бэлэй. Иимэ һандарал мүн лэ Осака, Нагоя, Кобэ ба бусад городуудта болоо. «Биднэр хадаа дайсан болбол Японииин томохон центрнүүдые галдаха гэһэн зорилгонуудайнгаа нэгыень бэелүүлээ гээшые арсажа шадахагүй байнабди» гэжэ Кусуо тиихэдэ хэлээ һэн. Мүнөө аюулгүй зоонодо тоологдодог Японииин хойто районуудшье хүсэтэй добтолгонуудта дайрагдажа байна.

Союзна авиаци болбол июлиин 17-до Шанхайда шанга сохилто хэбэ. Хуулита бэшэ мэдээнэй ёһоор, энэ добтолгын эсэстэ хэдэн мянгаад хүнүүд үхэбэ, юуб гэхэдэ городоо соонь хоргодохо газар байгаагүй юм. Шанхайда үшөө ехэ добтолго июлиин 22-то хэгдэбэ. Тиихэтэй хамта американска сэрэгэй корабльнууд хадаа Хонсю аралай эрьенүүдые буудажа байна. Токиоһоо хойшоо 475 километртэ байһан Каманси портшье баһал буудагдажа байна.

Лондонһоо абтаһан мэдээсэлэй ёһоор, июлиин 24-дэ Хонсю арал дээгүүр 2 мянган самолёдууд, тэрэнэй тоодо 600 гаран «ниидэхы хэрэмүүд» добтолго хэһэн байна. Американска мэдээнэй ёһоор, тэрэ үдэр Осака-Нагоя район дээрэ 4 мянга шахуу тонно бомбо хаягдаба. Союзнигуудай флот болбол уһан далай дээрэһээ ба агаарһаа ажал-ябуулга, шэнэ сохилтонуудые хэхээр бэлэн байна гэжэ информациин английска министерство дамжуулна. Тэрэ хадаа лини худар 2.300 миль утатайгаар хахад сахаригаар таража, Хитадай зүүн эрьеһээ эхилээд Курильскэ аралнууд хүртэрхи дайдые эзэлнэ.

Иимэ болохолоороо дайн сэрэг гээшэ японско эрьенүүдтэ туласа хүрэжэ ерэбэ гээшэ.

И. ГЛОТОВ.

Харюусалгата редактор **Ц. Г. ГАЛСАНОВ.**

РЕДАКЦИ ба ХЭБЛЭХЭ ГАЗАРАЙ АДРЕС: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ. Үнэн). ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23. АТС—1-80; зам. ответ. редактора—7-89, ответ. секретаря—3-23; отделов: партийной жизни и промышленности—7-89, сельского хозяйства—6-03 писем и переводов—6-03 (2 зв.); объявлений—2-64 (2 зв.).

Н—00410. Типография Государственного газетного издательства при СНК БМАССР. Тираж 5.500.